

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Prozodická analýza textu 7A, B a 19A, B

Prosodic analysis of text

OLOMOUC 2016 Vojtěch Nový

vedoucí diplomové práce: Doc. Mgr. David Uher, PhD

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
NOVÝ Vojtěch	28. října 639, Žamberk	F12746

TÉMA ČESKY:

Prozodická analýza textu

TÉMA ANGLICKY:

Prosodic analysis of a text

VEDOUcí PRÁCE:

Mgr. David Uher, PhD. - ASH

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Prozodie je důležitou, i když často opomíjenou součástí lingvistiky. Přesný zápis vyslovnosti je důležitou pomůckou nejen při studiu jazyka. To obzvláště platí u tónového jazyka jakým je čínština, jejíž prozodický systém je velice komplikovaný. Souvislá řeč není monotónní, je ovlivňována řadou faktorů, získává určitý rytmus či tempo; je tedy modulována. Pšaná podoba jazyka tyto modulace nezachycuje, proto je třeba tyto modulace zachytit jiným způsobem. Suprasegmentální složky jazyka (tóny, přízvuk, větná intonace, disjunkturny aj.) nelze zkoumat izolovaně, protože jsou vzájemně propojeny. Problematikou prosodického systému čínštiny se zabýval profesor Oldřich Švarný. Jeho práce bude tedy mým hlavním zdrojem získávání informací. Cílem mé bakalářské práce bude prozodická analýza předem stanoveného textu dle prosodické transkripce profesora Švarného. Výsledkem mé práce bude přesný zápis audio nahrávky rodilého mluvčího do psané podoby. Za tímto účelem budu využívat speciálního značení, které zavedl profesor Švarný. Toto značení bude použito na základní přepis čínského znakového písma pinyin.

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

- ŠVARNÝ, Oldřich. Hovorová čínština v příkladech I. Vydavatelství Univerzity Palackého. Olomouc, 1998, 237 s. ISBN 80-7067-817-8
- ŠVARNÝ, Oldřich. Hovorová čínština v příkladech III. Vydavatelství Univerzity Palackého. Olomouc, 1998. 251 s. ISBN 80-7067-819-4
- ŠVARNÝ, Oldřich. Učební slovník jazyka čínského. Vydavatelství Univerzity Palackého. Olomouc, 1998, 264 s. ISBN 80-7067-907-7
- ŠVARNÝ, Oldřich a UHER, David. Hovorová čínština: Úvod do studia hovorové čínštiny. Vydavatelství Univerzity Palackého. Olomouc, 2001, 190 s. ISBN 80-244-0298-X

Podpis studenta:

Datum:

Podpis vedoucího práce:

Datum:

Já, Vojtěch Nový, prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou práci na téma *Prozodická analýza textu 7A, B a 19A, B* vypracoval samostatně a uvedl veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne

.....

podpis

Anotace

Tato práce se zabývá fonetickou analýzou audionahrávky v čínštině. Z analyzované audionahrávky je vytvořen korpus, který je poté prozodicky transkribován a přeložen. Takto prozodicky transkribovaný text je podroben analýze za účelem zjištění základních charakteristik a tendencí čínského mluveného jazyka. Text je dále rozdělen na části, u kterých je zjištěno jejich absolutní a relativní zastoupení. Dále jsou zkoumány rytmické tendence v čínské větě.

Cílem práce je sestavení korpusu, jeho analýza a určení obecných rytmických tendencí v čínském jazyce.

Klíčová slova: prozodická analýza, iktus, rytmus, prominence, větné členění, kólon, segment

Rád bych poděkoval Doc. Mgr. Davidu Uhrovi, PhD. za cenné rady a podněty, které mi poskytoval nejen během psaní této práce, ale i v průběhu mého studia.

1 ÚVOD	9
2 TEORETICKÁ ČÁST	9
2.1 LINEÁRNÍ VĚTNÉ ČLENĚNÍ	9
2.2 PROZODICKÁ TRANSKRIPCE	10
2.3 SEDM STUPŇŮ PROMINENCE	10
2.4 RYTMICKÉ ČLENĚNÍ VĚTY	11
2.4.1 Přízvučnost	11
2.4.2 Vzestupný rytmus.....	12
2.4.3 Sestupný rytmus	12
2.4.4 Akronymický rytmus.....	12
3 PRAKTICKÁ ČÁST.....	13
3.1 KORPUS	13
3.2 RYCHLOST PROMLUVY	30
3.3 FONETICKÁ ANALÝZA.....	31
3.3.1 Analýza lineárního členění	31
3.3.2 Velikost korpusu	31
3.3.3 Analýza rytmického členění	34
4 ZÁVĚR.....	49
5 RESUMÉ.....	50
6 SEZNAM PRAMENŮ A POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	51
6.1 Knižní zdroje	51
6.2 Internetové zdroje.....	51

Ediční poznámka

Všechny čínské znaky v této práci jsou ve zjednodušené formě. K přepisu čínských slov do latinky je použita výhradně čínská standardizovaná transkripce pinyin.

Seznam tabulek

- Tabulka č. 1 Sedm stupňů prominence čínské slabiky.
- Tabulka č. 2 Rychlost promluvy.
- Tabulka č. 3 Analýza lineárního členění – celý korpus.
- Tabulka č. 4 Analýza lineárního členění – věta.
- Tabulka č. 5 Analýza lineárního členění – kólon.
- Tabulka č. 6 Délka kól.
- Tabulka č. 7 Analýza lineárního členění – segment.
- Tabulka č. 8 Procentuální zastoupení slov jejich dle délky.
- Tabulka č. 9 Průměrná délka slov.
- Tabulka č. 10 Velikost segmentu.
- Tabulka č. 11 Počty arsí.
- Tabulka č. 12 Dvojslabičné segmenty.
- Tabulka č. 13 Trojslabičné segmenty.
- Tabulka č. 14 Čtyřslabičné segmenty.
- Tabulka č. 15 Poloha iktu u čtyřslabičných segmentů.
- Tabulka č. 16 Pětislabičné segmenty.
- Tabulka č. 17 Celkové zastoupení rytmických sledů ve vzorku.
- Tabulka č. 18 Vnitřní organizace jednosegmentálních kól.
- Tabulka č. 19 Vnitřní organizace dvousegmentálních kól.
- Tabulka č. 20 Vnitřní organizace trojsegmentálních kól.
- Tabulka č. 21 Pozice sledu v kólu.
- Tabulka č. 22 Poměr rytmických sledů dle pozice v kólu.

1 Úvod

Prozódie je důležitou, i když často opomíjenou součástí lingvistiky. Výslovnost a její zápis jsou důležitými pomůckami při komunikaci a studiu jazyka. To obzvláště platí u tónového jazyka jakým je čínština, jejíž prozodický systém je velmi komplikovaný. Mimo už zmíněných tónů je řeč modulována i dalšími způsoby jako jsou např. rytmus a přízvuk. Právě tyto suprasegmentální složky jazyka budu zkoumat ve své práci.

Problematikou prosodického systému čínštiny se zabýval professor Oldřich Švarný jehož práce bude mým hlavním zdrojem informací. Cílem mé práce bude prozodická analýza přepisu nahrávek 7A, 7B, 19A a 19B Učebnice čínské konverzace.¹ Vypracuji analýzu členění textu a fonetickou analýzu korpusu sestaveného na základě výše zmíněných nahrávek. Zjistím rytmické tendence v kólech a segmentech (tj. částech, ze kterých se skládá věta), výsledky poté zobecním.

2 Teoretická část

V této kapitole shrnu teoretické předpoklady potřebné k pochopení praktické části mé práce. Nejprve vysvětlím lineární a větné členění čínské věty, které v další části práce aplikuji na prozodickou analýzu korpusu.

2.1 Lineární větné členění

Lineárním větným členěním² myslím rozložení vět a souvětí na menší jednotky (kóla, segmenty, slova a slabiky). Věty se člení na kóla, tedy „*ucelené významové úseky s ucelenou rytmickou strukturou, zakončené přeryvem, charakterizované tázací, neukončující nebo ukončující intonací. Kóla uvnitř věty nebo souvětí jsou oddělena čárkou.*“³ Dále pak na segmenty, tedy skupiny slabik, které mohou zůstat samotné, v tom případě je kólon tvořen pouze jedním segmentem, nebo se pojí se sousedními segmenty a v takových případech spolu tvoří rytmický sled.⁴ Kóla a segmenty jsou dále tvořeny slovy a slabikami. Pro ujasnění udávám následující příklad. V závorkách uvádím křížový odkaz do svého korpusu ve formě: číslo lekce, strana, cvičení, číslo věty.

¹ UHER, LIU, VYKOUKAL. Učebnice čínské konverzace. Leda, 2007.

² Také horizontální členění

³ ŠVARNÝ, UHER 2014, s. 9

⁴ tamtéž

Věta: /yi-tian¹ s^{ān}shi-kèlǎng, chàbuduō yì-ōuyuán./ (7A, s. 15, tiánkòng, 2.) Se dělí na dvě kóla oddělená čárkou: /yi-tian¹ s^{ān}shi-kèlǎng/ a /chàbuduō yì-ōuyuán/ Která se dále dělí na čtyři segmenty: /yi-tian¹/, /s^{ān}shi-kèlǎng/, /chàbuduō/ a /yì-ōuyuán/.

2.1.1 Hranice slova v čínštině

„Protože základní jednotkou čínského jazyka je slovo, nikoli znak, (resp. morfém), tak při zápisu zvukové podoby čínštiny je třeba brát jako jednotku slovo, ne slabiku ... Pro Číňana není základní jazykovou jednotkou slovo, nýbrž morfém, reprezentovaný znakem.“⁵ Znakové písmo totiž nepoužívá mezer k oddělení slov a tak lze říci, že hranice mezi morfémem, slovem a slovním spojením není v čínštině natolik rozeznatelná jako je tomu například v češtině. K tomu hovoří D. Sehnal takto: „Jazyková rovina morfému je v čínštině mnohem výraznější než rovina slova. Mezi morfémy dochází k vytváření tu silnějších tu slabších vazeb, ale tyto vazby musíme podrobovat nejrůznějším lingvistickým testům, abychom zjistili, zda se jedná o slovo či o slovní spojení. Slovo je tedy pro čínštinu rovněž podobně abstraktní pojem jako morfém pro češtinu.“⁶ Dalším problémem standardní čínštiny je tzv. erizace. Jedná se o přidání -r na konec čínské slabiky. Erizace také vytváří výjimku, kdy znak nezaznamenává celou slabiku.⁷⁸

2.2 Prozodická transkripce

O prozodickou transkripci čínštiny se zasloužil významný český sinolog Oldřich Švarný. Během několika desítek let ji vytvářel a upravoval. Tato práce vychází právě z jeho prozodické transkripce tak jak je prezentována v publikaci *Prozodická gramatika čínštiny*.⁹¹⁰

2.3 Sedm stupňů prominence

Ve své prozodické transkripci O. Švarný představuje sedm stupňů prominence čínské slabiky. Ty slouží k rozlišení prominence jednotlivých tónů čínské slabiky (tj. jejich míru přízvučnosti). Slabiky řadíme do jednotlivých stupňů pomocí dvou faktorů. Prvním z nich je

⁵ TRÍSKOVÁ 2012, s. 34

⁶ SEHNAL 2002: s. 14

⁷ TRÍSKOVÁ 2012: s. 34

⁸ KANE: s. 152

⁹ TRÍSKOVÁ 2011

¹⁰ ŠVARNÝ, UHER 2014

míra plnosti tónu (tj. slabika zesíleně tónická, oslabeně tónická a atónická). A druhou z nich je míra jejich přízvučnosti (tj. slabika přízvučná a nepřízvučná, neboli iktová a neiktová). Kombinací těchto dvou faktorů získáme právě sedm stupňů prominence, které jsou pro přehlednost zobrazeny v tabulce č. 1.¹¹

Stupeň prominence slabiky	Iktovost slabiky	Způsob označení slabiky
zdůrazněně tónická	arze	tónová značka nad samohláskou slabiky, tučně červený font
plně tónická	arze	tónová značka nad samohláskou slabiky
	theze	tónová značka nad samohláskou slabiky
oslabeně tónická	arze	horní číselný index za slabikou
	theze	dolní číselný index za slabikou
atónická neutralizovaná	theze	bez označení
atónická atónová	theze	bez označení

Tabulka č. 1 Sedm stupňů prominence čínské slabiky.

2.4 Rytmické členění věty

Čínština daleko výrazněji využívá rytmu k členění věty a souvětí než je tomu například v češtině. Toto rytmičké členění do velké míry záleží na rychlosti promluvy, kontrastivním zdůraznění a liší se také mluvčí od mluvčího. Délka jednotlivých částí věty tedy závisí na tempu řeči, řeč pomalejší se skládá z více takovýchto jednotek, kdežto řeč pomalejší z menšího počtu takových jednotek.¹²¹³

2.4.1 Přízvučnost

„V mluvních taktech se neprojevuje síla přízvučné slabiky absolutně, nýbrž pouze relativně vzhledem k ostatním taktovým slabikám. Přízvučná slabika jednoho taktu může být i absolutně slabší než nepřízvučná slabika jiného taktu a ani všechny nepřízvučné slabiky jednoho taktu nemají zpravidla stejnou intenzitu.“¹⁴

Přízvuk se v čínštině neváže na počáteční slabiku jako je tomu například v češtině, ale jeho pozice je ovlivněna pevnou skladbou čínské věty a jejími rytmičnými pravidly. Přízvuk

¹¹ ŠVARNÝ 1998: s. 25

¹² ŠVARNÝ 1998: s. 25

¹³ ŠVARNÝ, UHER 2014: s. 9

¹⁴ ONDRÁČKOVÁ 1954

se obvykle klade na poslední slabiku, mezi nejčastější výjimky patří kontrastivní a zdůrazňující vyjádření.¹⁵

Slabiky se dle přízvučnosti dělí na iktové a neiktové. Slabika iktová, neboli arze, je slabika prominentnější než slabiky, které jí předchází či následují. Umístění arzi v segmentu určuje jeho rytmický sled. Rytmičké sledy v čínštině lze shrnout do tří základních skupin – vzestupný, sestupný a akronymický. Rytmus vzestupný může následovat příklonka (proklitikum), rytmus sestupný může předcházet předklonka (enklitikum) a rytmus akronymický mohou předcházet předklony nebo za ním mohou i následovat předklony.¹⁶

2.4.2 Vzestupný rytmus

Vzestupný (ascendentní) rytmus vzniká v segmentu, když iktové slabice (tj. arzi) předchází jedna či více slabik méně prominentních (tj. thezí); pokud jich předchází více, musí být každá následující slabika v segmentu vždy více prominentní než slabika jí předcházející.¹⁷

Příklad vzestupného rytmu: /yī-tiān/

2.4.3 Sestupný rytmus

Sestupný (descendentní) rytmus vzniká, když arzi následuje jedna či několik thezí; pokud jich následuje více, musí být každá následující slabika v segmentu vždy méně prominentní než slabika jí předcházející.¹⁸

Příklad sestupného rytmu: /duōshào/

2.4.4 Akronymický rytmus

Akronymický rytmus vzniká v segmentech s minimálně dvěma iktovými slabikami; tyto iktové slabiky jsou přitom na začátku a konci segmentu. Troj- a čtyřslabičné segmenty tvořené plně tónickými slabikami mají právě akronymický rytmus.^{19,20}

Příklad akronymického rytmu: /xuésheng-sùshè/

¹⁵ ŠVARNÝ 1998, s. 23

¹⁶ tamtéž

¹⁷ ŠVARNÝ 1998: s. 33

¹⁸ tamtéž

¹⁹ tamtéž

²⁰ ŠVARNÝ, UHER 2014: s. 10

3 Praktická část

Tato část mé práce je založena na analýze korpusu, který byl vypracován na základě nahrávek lekcí 7A, 7B, 19A a 19B z *Učebnice čínské konverzace*. Korpus bude zkoumán po lineární a fonetické stránce. Změřím průměrnou rychlost promluvy mluvčí na nahrávce. Spočítám absolutní a relativní zastoupení jednotlivých částí textu (tj. věty, kóla, segmenty, slova a slabiky), poté zjistím jejich velikost v celém textu a v jednotlivých lekcích a výsledky navzájem porovnáám. Poté tyto části podrobím analýze rytmického členění. Zjistím poměrné zastoupení jednotlivých částí, ze kterých se skládá čínská věta a výsledky v rámci těchto částí navzájem porovnáám.

3.1 Korpus

3.1.1 Způsob sestavení korpusu

Korpus byl sestaven na základě audionahrávky lekcí 7A, 7B, 19A a 19B z výše zmíněné učebnice. Na základě těchto nahrávek byl vytvořen přepis do znaků a čínské fonetické transkripce pinyin. Transkripce byla opět na základě audionahrávky a podle prozodické transkripce O. Švarného opatřena příslušným prozodickým značením. Pro příslušné označení slabik a jejich prominence viz tabulku č.1 v kapitole 2.3 Sedm stupňů prominence.

„Slabiky jež spolu tvoří jeden segment, píšeme dohromady, nebo se spojovníkem; dohromady píšeme slabiky v dvoj- a víceslabičných kompozitech a v modifikovaných slovesech, slovesa s připojenými vido-časovými ukazateli, zájmena a podstatná jména s připojeným ukazatelem plurality men, jména s jednoslabičnými záložkami shang a li, číslovky 1-99, objektová slovesa; se spojovníkem pak píšeme všechna slova, jež se seskupují v jeden segment.“²¹

Poté byly věty přeloženy do češtiny. Jelikož je hlavním cílem mé práce fonetická analýza, jsou věty do češtiny přeloženy na základě slovosledu čínské věty. Překlad proto není gramaticky správný, ale lze takto lépe porozumět složení čínské věty.

²¹ ŠVARNÝ, UHER 2014: s. 10

3.1.2 Samotný Korpus

Lekce 7A

Znaky:

扩展

1. 住。住宿舍。住学生宿舍。他住学生宿舍。
2. 多少。多少号。多少号房间。住多少号房间。你住多少号房间。

Prozodická transkripce:

kuòzhǎn

1. zhù. zhù-sùshè. zhù xuésheng-sùshè. tā-zhu xuésheng-sùshè.
2. duōshao. duōshao-hao⁴. duōshao-hao⁴ fángjiān. zhù duōshao-hao⁴ fángjiān. nǐ-zhù duōshao-hao⁴ fángjiān.

Překlad:

rozšiřte

1. Bydlí. Bydlí na koleji. Bydlí na studentské koleji. (On) bydlí na studentské koleji.
2. Jaké. Jaké číslo. Jaké je číslo pokoje. Jaké je číslo pokoje na kterém bydlíš. Jaké je číslo pokoje na kterém (ty) bydlíš.

Znaky:

替换

1. 你住哪儿？我住宿舍。我住学校。我住学生宿舍。我住学校附近。我住学校外边儿。
2. 你住多少号房间？我住四一七房间。
3. 一天多少钱？一天三十克朗。一天四十克朗。一天五十克朗。一天六十克朗。一天七十克朗。一天八十克朗。一天九十克朗。

Prozodická transkripce:

tìhuàn

1. ni³-zhu-nǎr? wo-zhu⁴-sùshè. wo-zhu⁴-xuéxiào. wo-zhu⁴ xuésheng-sùshè. wo-zhu⁴ xuéxiào-fùjìn. wo-zhu⁴ xuéxiào-wàibianr.
2. ni-zhu⁴ duōshao-hao⁴ fángjiān? wo-zhu⁴ sìyāoqī fángjiān.
3. yī-tiān duōshao-qian²? yī-tiān¹ sānshì-kèlǎng. yī-tiān⁴ sìshì-kèlǎng. yī-tiān⁴ wǔshì-kèlǎng. yī-tiān⁴ liùshì-kèlǎng. yī-tiān⁴ qīshì-kèlǎng. yī-tiān⁴ bāshì-kèlǎng. yī-tiān⁴ jiǔshì-kèlǎng.

Překlad:

obměňte

1. Kde bydlíš? Bydlím na koleji. Bydlím ve škole. Bydlím na studentské koleji. Bydlím v blízkém okolí školy. Bydlím mimo školu.
2. Jaké je číslo pokoje na kterém ty bydlíš. Bydlím na pokoji číslo 407.
3. Kolik peněz za jeden den? Třicet korun za jeden den. Čtyřicet korun za jeden den. Padesát korun za jeden den. Šedesát korun za jeden den. Sedumdesát korun za jeden den. Osumdesát korun za jeden den. Devadesát korun za jeden den.

Znaky:

填空

1. 你住多少号房间。2. 一天三十克朗，差不多一欧元。3. 几号楼？4. 你住哪儿？5. 一天多少钱？6. 他住学生宿舍。7. 九号楼。

回答

1. 你住哪儿？我住学生宿舍。2. 几号楼？九号楼。3. 你住多少号房间。四一七号。4. 一天多少钱？一天三十克朗，差不多一欧元。

Prozodická transkripce:

tiánkòng

1. ni-zhu⁴ duōshao-hao⁴ fángjiān? 2. yi-tian¹ sānshi-kèlǎng, chàbuduō yì-ōuyuán. 3. jǐ-hao-lou²? 4. ni³-zhu-nǎr? 5. yi-tian¹ duōshao-qian²? 6. wo-zhu⁴ xuésheng-sùshè. 7. jiǔ-hao-lou².

huídá

1. ni³-zhu-nǎr? wo-zhu⁴ xuésheng-sùshè. 2. jǐ-hao-lou²? jiǔ-hao-lou². 3. ni-zhu⁴ duōshao-hao⁴ fángjiān? sìyāoqī-hao⁴. 4. yi-tiān duōshao-qian²? yi-tian¹ sānshi-kelǎng, chàbuduō yì-ōuyuán.

Překlad:

doplňte

1. Jaké je číslo pokoje na kterém (ty) bydlíš. 2. Třicet korun (za) jeden den, přibližně jedno euro. 3. Jaké patro? 4. Kde bydlíš? 5. Kolik peněz za jeden den? 6. Bydlím na studentské koleji. 7. Deváté patro.

odpovězte

1. Kde bydlíš? Bydlím na studentské koleji. 2. Jaké patro? Deváté patro. 3. Jaké je číslo pokoje na kterém (ty) bydlíš. Číslo 407. 4. Kolik peněz za jeden den? Třicet korun za jeden den, přibližně jedno euro.

Znaky:

翻译

A 1. 你住几号楼? 2. 一天多少钱? 3. 他住学生宿舍。4. 你住多少号房间? 5. 一天三十克朗, 差不多一欧元。6. 你住哪儿? 7. 我住九号楼。

B 1. 一天三十克朗, 差不多一欧元。2. 你住几号楼? 3. 他住学生宿舍。4. 一天多少钱? 5. 你住多少号房间? 6. 你住哪儿? 7. 我住九号楼。

Prozodická transkripce:

fānyì

A 1. ni-zhu⁴ jǐ-hao-lou²? 2. yi-tiān duōshao-qian²? 3. wo-zhù xuésheng-sùshè. 4. ni-zhu⁴ duōshao-hao⁴ fángjiān? 5. yi-tian¹ sānshi-kèlǎng, chàbuduō yì-ōuyuan. 6. ni³-zhu-nǎr? 7. wo-zhu⁴ jiǔ-hao-lou².

B 1. yi-tiān sānshi-kelang³, chàbuduō yì-ōuyuan². 2. ni-zhu⁴ jǐ-hao-lou²? 3. wo-zhù xuésheng-sùshè. 4. yi-tiān duōshao-qian²? 5. ni-zhu⁴ duōshao-hao⁴ fángjiān? 6. ni³-zhu-nǎr? 7. wo-zhù jiǔ-hao-lou².

Překlad:

přeložte

A 1. V jakém patře (ty) bydlíš? 2. Kolik peněz za jeden den? 3. (Já) Bydlím na studentské koleji. 4. Jaké je číslo pokoje na kterém (ty) bydlíš. 5. Třicet korun za jeden den, přibližně jedno euro. 6. Kde (ty) bydlíš? 7. (Já) Bydlím v devátém patře.

B 1. Třicet korun za jeden den, přibližně jedno euro. 2. V jakém patře (ty) bydlíš? 3. (Já) Bydlím na studentské koleji. 4. Kolik peněz za jeden den? 5. Jaké je číslo pokoje na kterém (ty) bydlíš. 6. Kde (ty) bydlíš? 7. (Já) Bydlím v devátém patře.

Lekce 7B

Znaky:

扩展

1. 宿舍。学生宿舍。住学生宿舍。住学生宿舍吗？你住学生宿舍吗？
2. 电话卫生间。电话和卫生间。有电话和卫生间。房间里有电话和卫生间。

Prozodická transkripce:

kuòzhǎn

1. sùshè. xuésheng-sùshè. zhù xuésheng-sùshè. zhù xuésheng-sùshè-ma? nǐ-zhù xuésheng-sùshè-ma?
2. diànhuà wèishengjiān. diànhuà he-wèishengjiān. yǒu-diànhuà he-wèishengjiān. fángjiānli-yǒu diànhuà he-wèishengjiān.

Překlad:

rozšířte

1. Koleji. Studentské koleji. Bydlíš na studentské koleji. Bydlíš na studentské koleji? (Ty)
Bydlíš na studentské koleji?
2. Telefon záchod. Telefon a záchod. Je telefon a záchod. Na pokoji je telefon a záchod.

Znaky:

替换

你住几层？我住二层。我住三层。我住四层。我住五层。我住六层。我住七层。我住八层。我住九层。我住十层。

Prozodická transkripce:

tìhuàn

nǐ³-zhu-jǐ-céng₂? wǒ³-zhu-èr-céng₂. wǒ³-zhu-sān-céng₂. wǒ³-zhu-sì-céng. wǒ³-zhu-wǔ-céng₂. wǒ-zhu-liù-céng₂. wǒ³-zhu-qī-céng. wǒ³-zhu-bā-céng. wǒ³-zhu-jiǔ-céng₂. wǒ-zhu shí-céng.

Překlad:

obměňte

Na jakém poschodí bydlíš? Bydlím na druhém poschodí. Bydlím na třetím poschodí. Bydlím na čtvrtém poschodí. Bydlím na pátém poschodí. Bydlím na šestém poschodí. Bydlím na sedmém poschodí. Bydlím na osmém poschodí. Bydlím na devátém poschodí. Bydlím na desátém poschodí.

Znaky:

填空

1. 住得舒服吗? 2. 你住学生宿舍吗? 3. 住得舒服吗? 4. 有空来玩儿啊。5. 不, 我住学校外边儿。6. 房间里有电话和卫生间。7. 我住三层。8. 离学校很近。9. 你住几层?

回答

1. 你住几层? 三层。2. 住得舒服吗? 很舒服。3. 有空来玩儿啊。好一定。4. 你住学生宿舍吗? 不, 我住学校外边儿, 离学校很近。

Prozodická transkripce:

tiánkòng

1. zhù-d hen-shūfu. 2. ní³-zhu xuésheng-sùshè-ma? 3. zhù-d shūfu-ma? 4. you-kong⁴ lai-wánr-a. 5. bù, wo³-zhu xuéxiao-wàibianr. 6. fángjiānli-you diànhuà he-wèishengjiān. 7. wo³-zhu-sān-ceng₂. 8. lí-xuéxiào hen-jìn. 9. ní³-zhu-jǐ-ceng₂?

huídá

1. ní³-zhu-jǐ-ceng₂? sān-ceng. 2. zhù-d shūfu-ma? hen-shūfu. 3. you-kòng lai-wánr-a. hǎo yīdìng. 4. ní³-zhu xuésheng-sùshè-ma? bù, wo³-zhu xuéxiao-wàibianr, lí-xuéxiào hen-jìn.

Překlad:

doplňte

1. Bydlení je pohodlné. 2. (Ty) Bydlíš na studentské koleji? 3. Je bydlení pohodlné? 4. Máš volno, přijď za zábavou. 5. Bydlím mimo školu. 6. Na pokoji je telefon a záchod. 7. Bydlím na třetím poschodí. 8. Blízko ke škole. 9. Na jakém poschodí bydlíš?

odpovězte

1. Na jakém poschodí bydlíš? Třetí poschodí. 2. Je bydlení pohodlné? (Velmi) Pohodlné. 3. Máš volno, přijď za zábavou. Ano, určitě. 4. Bydlíš na studentské koleji? Ne, bydlím mimo školu, blízko ke škole.

Znaky:

翻译

A 1. 我住三层。2. 住得舒服吗？3. 你住学生宿舍吗？4. 有空来玩儿啊。5. 不，我住学校外边儿。6. 住得舒服。7. 离学校很近。8. 你住几层？9. 房间里有电话和卫生间。

B 1. 很舒服。2. 有空来玩儿啊。3. 你住学生宿舍吗？4. 不，我住学校外边儿。5. 房间里有电话和卫生间。6. 我住三层。7. 住得舒服吗？8. 离学校很近。9. 你住几层？

Prozodická transkripce:

fānyì

A 1. wo³-zhu-sān-ceng₂. 2. zhu⁴-d shūfu-ma? 3. ni³-zhu xuésheng-sùshè-ma? 4. you-kong⁴ lai-wánr-a. 5. bù, wo³-zhu xuéxiao-wànbianr. 6. zhu⁴-d hen-shūfu. 7. li-xuéxiào hen-jìn. 8. ni³-zhu-jǐ-ceng₂? 9. fángjiānli-you diànhuà he-wèishengjiān.

B 1. hen-shūfu. 2. you-kòng lai-wánr-a. 3. ni³-zhu xuésheng-sùshè-ma? 4. bù, wo³-zhu xuéxiao-wànbianr. 5. fángjiānli-you diànhuà he-wèishengjiān. 6. wo³-zhu-sān-ceng. 7. zhu⁴-d shūfu-ma? 8. li-xuéxiào hen-jìn. 9. ni³-zhu-jǐ-ceng?

Překlad:

přeložte

A 1. Bydlím na třetím poschodí. 2. Je bydlení pohodlné? 3. Bydlíš na studentské koleji? 4. Máš volno, přijď za zábavou. 5. Ne, bydlím mimo školu. 6. Bydlení je pohodlné. 7. Blízko ke škole. 8. Na jakém poschodí bydlíš? 9. Na pokoji je telefon a záchod.

B 1. (Velmi) Pohodlný. 2. Mít volno, přijít hrát, ano. 3. Bydlíš na studentské koleji? 4. Ne, bydlím mimo školu. 5. Na pokoji je telefon a záchod. 6. Bydlím na třetím poschodí. 7. Je bydlení pohodlné? 8. Blízko ke škole. 9. Na jakém poschodí bydlíš?

Lekce 19A

Znaky:

扩展

1. 漂亮。真漂亮。您真漂亮。您家真漂亮。您家真漂亮啊。
2. 做。做什么。您做什么。帮您做什么。能帮您做什么。我能帮您做什么。我能帮您做什么吗？

Prozodická transkripce:

kuòzhǎn

1. piàoliang. zhēn-piàoliang. nin-zhēn-piàoliang. nin-jiā zhēn-piàoliang. nin-jiā zhēn-piàoliang-a.
2. zuò. zuò-shénme. nín-zuo-shénme. bāng-nin zuò-shen₂me. neng-bāng-nin zuò-shen₂me. wo³-neng-bāng-nin zuò-shen₂me. wo³-neng-bāng-nin zuò-shen₂me-ma?

Překlad:

rozšiřte

1. Krásný. Opravdu krásný. Váš je opravdu krásný. Váš domov je opravdu krásný. Ach, váš domov je opravdu krásný.
2. Udělat. Udělat něco. Něco vám udělat. Pomoci vám něco udělat. Můžu vám pomoci něco udělat. Můžu vám (já) pomoci něco udělat. Můžu vám (já) pomoci něco udělat?

Znaky:

替换

1. 你们喝什么？喝茶吧。喝咖啡吧。喝啤酒吧。喝红酒吧。喝白酒吧。喝葡萄酒吧。 2. 给你添麻烦了。不客气。没关系。别客气。没什么。甭客气。没事儿。

填空

1. 喝茶吧。 2. 给您添麻烦了。 3. 您家真干净，真漂亮啊。 4. 茶，咖啡，还是可乐？ 5. 不用了。 6. 你们喝什么？ 7. 我能帮您做什么吗？ 8. 你们来我家，我们非常高兴。 9. 过奖了。

Prozodická transkripce:

tìhuàn

1. ni³men hē-shen₂me? hē-chá-ba. he-kāfēi-ba. he-píjiǔ-ba. he-hóngjiǔ-ba. he-bái₂jiǔ-ba. hē pútaojiǔ-ba. 2. gei-ni³ tian-máfan-le. bu-kèqi. méi-guānxi. bié-kèqi. méi-shénme. béng-kèqi. méi-shìr.

tiánkòng

1. hē-chá-ba. 2. gei-nin² tian-máfan-le. 3. nin-jiā zhēn-gānjing₄, zhēn-piàoliang-a. 4. chá, kāfēi hai²shi-kělē? 5. bu-yòng-le. 6. ni³men hē-shen₂me? 7. wo³-neng-bāng-nin zuo-shénme-ma? 8. ni³men-lái wo-jiā, wo³men fēi₂chang gāoxìng. 9. guòjiǎng-le.

Překlad:

obměňte

1. Co (vy) budete pít? Pít čaj. Pít kávu. Pít pivo. Pít červené víno. Pít pálenku. Pít víno. 2. Přidal jsem vám obtíže. Nebýt zdvořilý. Nemít vztah. Nebýt zdvořilý. Nebýt nic. Nebýt zdvořilý. Nemít věc.

doplňte

1. Pít čaj. 2. Přidal jsem vám obtíže. 3. Ach, váš domov je velmi čistý, opravdu krásný. 4. Čaj, káva, nebo kola? 5. Nebýt už potřeba. 6. Co (vy) budete pít? 7. Můžu vám (já) pomoci něco udělat? 8. Jsme velmi šťastní, že jste přišli ke mně domů. 9. Přehánět.

Znaky:

回答

1. 给您添麻烦了。没什么你们来我家，我们非常高兴。
2. 我能帮您做什么吗？不用了。
3. 你们喝什么？喝茶吧。
4. 您家真干净，真漂亮啊。过奖了。过奖了。
5. 快请进。谢谢。谢谢。

Prozodická transkripce:

huídá

1. gei-nin² tián-máfan-le. **méi**-shénme, ni³men-lái wo-jiā, wo³men **fēi**chang gāoxìng.
2. wo³-neng-bāng-nin zuò-shen₂me-ma? bú-yòng-le.
3. ni³men hē-shen₂me? hē-chá-ba.
4. nin-jiā zhēn-gānjìng, zhen-piàoliang-a. guòjiǎng-le. guòjiǎng-le.
5. kuài-qǐng-jìn. xièxie. xièxie.

Překlad:

odpovězte

1. Přidal jsem vám obtíže. To nic není, jsem velmi šťastný, že jste přišli ke mně domů.
2. Můžu vám (já) pomoci něco udělat? Není zapotřebí.
3. Co (vy) budete pít? Pít čaj.
4. Ach, váš domov je velmi čistý, opravdu krásný. Přehánět. Přehánět.
5. Prosím rychle vstupte. Děkuji. Děkuji.

Znaky:

翻译

1. 过奖了。过奖了。2. 茶，咖啡还是可乐？3. 您家真干净。4. 喝茶吧。5. 我能帮您做什么吗？6. 谢谢。7. 你么喝什么？8. 不用了。9. 快请进。10. 给您添麻烦了。11. 欢迎，欢迎。12. 没什么你们来我家，我们非常高兴。13. 真漂亮啊。

Prozodická transkripce:

fānyì

1. guòjiǎng-le. guòjiǎng-le. 2. chá, kāfēi hai²shi-kělè? 3. nin-jiā zhēn-gānjing. 4. hē-chá-ba. 5. wo³-neng-bāng-nin zuò-shen₂me-ma? 6. xièxie. 7. ni³men hē-shen₂me? 8. bú-yòng-le. 9. kuài-qing-jìn. 10. gei-nín tian-máfan le. 11. huānyíng, huānyíng. 12. méi-shénme, ni³men-lái wo-jiā, wo³men fēichang gāoxìng. 13. zhēn-piàoliang-a.

Překlad:

přeložte

1. Přehánět. Přehánět. 2. Čaj, káva, nebo kola? 3. Váš domov je velmi čistý. 4. Pít čaj. 5. Můžu vám (já) pomoci něco udělat? 6. Děkuji. 7. Co (vy) budete pít? 8. Není zapotřebí. 9. Prosím rychle vstupte. 10. Přidal jsem vám obtíže. 11. Vítejte, vítejte. 12. To nic není, jsem velmi šťastný, že jste přišli ke mně domů. 13. Ach, opravdu krásný.

Lekce 19B

Znaky:

扩展

咸。咸了。好像咸了。菜好像咸了。这菜好像咸了。

Prozodická transkripce:

kuòzhǎn

xián. xián-le. hǎoxiàng xián-le. cài hǎoxiàng xián-le. zhei-
cài hǎoxiàng xián-le.

Překlad:

rozšířte

Solené. Přesolené. Se zdá přesolené. Jídlo se zdá přesolené. Toto jídlo se zdá přesolené.

Znaky:

天空

1. 我们先来白酒吧。2. 请过来吃饭吧。3. 我们先来白酒还是啤酒？4. 没做什么菜，大家随便吃。5. 太棒了。6. 饭菜都做好了。7. 我觉得不咸也不淡。8. 千万别客气。9. 这菜好像咸了。10. 味道好极了。

Prozodická transkripce:

tiánkòng

1. wo³men-xiān-lai bái²jiu-ba. 2. qǐng-guòlai chī-fàn-ba.
3. nǐ³men-he-bái²jiu hái²shì-pí²jiu? 4. mei-zuò shen²me-cài, dajiā
suíbian-chī. 5. tai-bàng-le. 6. fàn²cài dōu-zuohao³-le. 7. wo-
juéde bu-xián ye³-bu-dàn. 8. qiānwān bie-kèqi. 9. zhei-cài
hǎoxiàng xián-le. 10. wèidao hao-jíle.

Překlad:

doplňte

1. Nejdříve si (my) dejme pálenku. 2. Tak se prosím přijď najíst. 3. (Vy) Pijete pálenku, nebo pivo? 4. Neudělat žádné jídlo, všichni libovolně jezte. 5. Výborné. 6. Všechno jídlo je doděláno. 7. Myslím, není přesolené, ani mdlé. 8. Rozhodně nebýt zdvořilý. 9. Toto jídlo se zdá přesolené. 10. Chuť je výtečná.

Znaky:

回答

1. 没做什么菜，大家随便吃。很好吃。
2. 张老师，您辛苦了。不辛苦。
3. 这菜好像咸了。我觉得不咸也不淡，正合适。
4. 没做什么菜，大家随便吃。太棒了。
5. 饭菜都做好了，请过来吃饭吧。张老师，您辛苦了。
6. 你么喝白酒还是啤酒。我们先来白酒吧。
7. 没做什么菜，大家随便吃。味道好极了。

Prozodická transkripce:

huídá

1. mei-zuò shen²me-cài, dajiā suíbian-chī. hěn-haochi¹.
2. zhāng-laoshī, nín xīnku-le. bu-xīnku.
3. zhei-cài haoxiang⁴ xián-le. wo-juéde bu-xián ye³-bu-dàn, zhèng-héshì.
4. mei-zuò shen²me-cài, dajiā suíbian-chī. **tài**-bàng-le.
5. fàncài dou¹-zuohǎo-le, qing-guòlai chi-fàn-ba. zhāng-laoshī, nín xīnku-le.
6. ni³men-he-báijiū hai²shi-píjiū? wo³men-xiān-lai báijiū-ba.
7. mei-zuò shen²me-cài, dajiā suíbian-chī. wèidao hǎo-ji₂le.

Překlad:

odpovězte

1. Neudělat žádné jídlo, všichni libovolně jezte. Velmi dobře chutné.
2. Učiteli Čangu, Vy jste se nadřel. Nenadřel.
3. Toto jídlo se zdá přesolené. Myslím, není přesolené, ani mdlé, přesně akorát.
4. Neudělat žádné jídlo, všichni libovolně jezte. Výborné.
5. Všechno jídlo je doděláno, přijít jíst. Učiteli Čangu, Vy jste se nadřel.
6. (Vy) Pijete pálenku, nebo pivo? Nejdříve si (my) dejme pálenku.
7. Neudělat žádné jídlo, všichni libovolně jezte. Chuť je výtečná.

Znaky:

翻译

1. 这菜好像咸了。2. 太棒了。3. 我们先来白酒吧。4. 没做什么菜，大家随便吃。5. 很好吃。6. 我觉得不咸也不淡，正合适。7. 味道好极了。8. 你们喝白酒还是啤酒？9. 饭菜都做好了，请过来吃饭吧。

Prozodická transkripce:

fānyì

1. zhei-**cài** haoxiàng-xián-le. 2. **tài**-bàng-le. 3. wo³men-xiān-lai báijiu-ba. 4. mei-zuò shen²me-cài, dajiā suíbian-chī, qiānwān bié-kèqi. 5. **hěn**-hao-chī. 6. wo-juéde bu-xián ye³-bu-dàn, zhèng-heshì. 7. wèidao hao-jíle. 8. ni³men-he-**bái**jiu hai²shi-píjiu? 9. fàncài dōu-zuohǎo-le, qing-guòlai chī-fàn-ba.

Překlad:

přeložte

1. Toto jídlo se zdá přesolené. 2. Výborné. 3. Nejdříve si (my) dejme pálenku. 4. Neudělat žádné jídlo, všichni libovolně jezte. 5. Velmi dobře chutné. 6. Myslím, není přesolené, ani mdlé, přesně akorát. 7. Chuť je výtečná. 8. (Vy) Pijete pálenku, nebo pivo? 9. Všechno jídlo je doděláno, přijít jíst.

3.2 Rychlost promluvy

V této části analyzuji průměrnou rychlost promluvy čínské mluvčí v nahrávkách 7A, 7B, 19A a 19B. Spočítám délku textu ve slabikách a slovech a poté podle nahrávky jednotlivých textů spočítám rychlost promluvy ve slabikách a slovech za minutu. Dále se pokusím odůvodnit rozdíly mezi jednotlivými nahrávkami a rychlostí, se kterou jsou čteny.

Nahrávky byly ořezány od pauz na jejich začátku a konci, dále jsem do analýzy nezahrnul ani názvy lekcí. Analyzována byla tedy nahrávka, jejíž zápis se shoduje s textem v korpusu. V tabulce č.2 jsou uvedeny detailní statistiky. Celková délka všech nahrávek činí 589 sekund, tedy téměř deset minut a to až po ořezání od nepotřebných částí. V textu je celkem 1182 slabik, které zároveň tvoří 857 slov.

číslo lekce	délka nahrávky v sekundách	délka textu ve slabikách	délka textu ve slovech	průměrná rychlost ve slabikách za minutu	průměrná rychlost ve slovech za minutu
7A	136	312	218	138,1	96,5
7B	137	304	224	133,2	98,1
19A	175	303	222	103,9	76,1
19B	141	263	193	111,9	82,1
celkem	589	1182	857	121,8	88,2

Tabulka č. 2: Rychlost promluvy

Z analýzy vyplývá, že průměrná rychlost promluvy všech analyzovaných nahrávek je 121,8 slabik za minutu. Díky tomu zjišťujeme, že průměrná rychlost promluvy nahrávek 7A a 7B je mnohem vyšší než je tomu u nahrávek 19A a 19B. Největší rozdíl je mezi nahrávkami 7A a 19A a sice 34,2 slabiky za minutu. Jinými slovy, průměrná rychlost promluvy nahrávky 7A je o 33 % rychlejší než průměrná rychlost promluvy nahrávky 19A. Z tabulky č. 1 můžeme vyčíst, že délka čteného textu je téměř stejná (312 a 303 slabik). Dokonce ani tabulky č. 2 a 3 v další kapitole (Analýza lineárního členění) nám odpověď nenabídne. Pokud se do ní podíváme, zjistíme, že oba texty jsou členěny velmi podobně. Jednu z možných odpovědí nám může nabídnout nahlédnutí do korpusu.²² Tam zjistíme, že věty v nahrávce 7A jsou značně repetitivní. Například ve cvičení obměňte se v sedmi po sobě jdoucích větách mění pouze jedna slabika. To se v nahrávce 19A neopakuje. Věřím, že toto je jedním z důvodů, proč byl text přečten rychleji. Ale pouze repetitivnost několika vět neodůvodňuje

²² Viz sekce 3.1 Korpus lekce 7A a lekce 19A

33% nárůst rychlosti promluvy. Pokud si poslechneme nahrávku pozorně s přihlédnutím k rychlosti promluvy, zjistíme, že v nahrávkách 19A a 19B mluvčí zvolila jiný styl a jednoduše mluví pomaleji a zřetelněji. Dle mého názoru, rychlejší promluva nahrávek 7A a 7B působí přirozeněji, než pomalejší styl nahrávek 19A a 19B.

3.3 Fonetická analýza

3.3.1 Analýza lineárního členění

Tato část mé práce je zaměřena na analýzu lineárního členění korpusu, tedy na způsob, jakým se dělí na menší celky – věty, kóla, segmenty, slova a slabiky. Spočítám celkové zastoupení jednotlivých celků a jejich průměrnou délku jak v celém korpusu, tak i v jednotlivých lekcích. Výsledky analýzy poté zanesu do tabulek, výsledné hodnoty porovnáám navzájem a také s hodnotami průměrnými. Dále tyto výsledky vysvětlím a nakonec se z nich vyvodím závěr.

3.3.2 Velikost korpusu

Analyzovaný korpus se skládá ze čtyř textů (lekci), je dlouhý celkem 1142 slabik a obsahuje tedy stejné množství znaků, znaky představující erizaci²³ jsou ignorovány. V tabulce č. 3 uvádím zkoumané celky, ze kterých se texty jednotlivých lekcí skládají.

číslo lekce	počet vět	počet kól	počet segmentů	počet slov	počet slabik
7A	54	58	108	213	302
7B	54	59	97	220	294
19A	61	71	104	219	293
19B	38	49	95	188	253
celý korpus	207	237	404	840	1142

Tabulka č. 3: Analýza lineárního členění – celý korpus.

3.3.2.1 Průměrná délka vět

Korpus tvoří celkem 207 vět, které se přibližně skládají z:

- 1 kóla
- 2 segmentů
- 4 slov

²³ Erizace – viz 2.2.1 Hranice slova v čínštině s. 8

- 5,5 slabiky

Detailní zápis průměrných hodnot viz tabulka č. 4.

číslo lekce	průměrná délka věty v kólech	průměrná délka věty v segmentech	průměrná délka věty ve slovech	průměrná délka věty v slabikách
7A	1,07	2,00	3,94	5,59
7B	1,09	1,80	4,06	5,44
19A	1,16	1,69	3,56	4,80
19B	1,29	2,50	4,95	6,66
celý korpus	1,14	1,95	4,04	5,52

Tabulka č. 4: Analýza lineárního členění – věta.

Korpus je tvořen větami, které se skládají z jednoho až tří kól, průměrný počet kól ve větě je přitom 1,14. Průměrný počet segmentů ve větě je 1,95 a věty v korpusu obsahují jeden až pět segmentů. Co se týče slov, korpus obsahuje věty o jednom až deseti slovech a průměrná délka věty je 4,04 slov. Průměrná délka věty ve slabikách je 5,52, korpus přitom obsahuje věty s jednou až patnácti slabikami.

3.3.2.2 Průměrná délka kól

Korpus tvoří celkem 237 kól, které se přibližně skládají z:

- 1,7 segmentu
- 3,5 slov
- 5 slabik

Průměrná délka kól je uvedena v tabulce č. 5.

číslo lekce	průměrná délka kóla v segmentech	průměrná délka kóla ve slovech	průměrná délka kóla v slabikách
7A	1,86	3,67	5,21
7B	1,64	3,71	4,98
19A	1,45	3,06	4,13
19B	1,94	3,84	5,16
celý text	1,70	3,53	4,82

Tabulka č. 5: Analýza lineárního členění – kólon.

Průměrná délka kóla v korpusu je 1,7 segmentu, kóla v korpusu jsou tvořena jedním až třemi segmenty. Korpus obsahuje kóla s jedním až sedmi slovy a průměrná délka kóla ve

slovech je 3,53. A konečně průměrná délka kóla ve slabikách je 4,82, korpus přitom obsahuje kóla s jednou až deseti slabikami.

počet segmentů	absolutní četnost	relativní četnost
1	96	40,3 %
2	120	50,4 %
3	22	9,2 %
celkem	238	100,0 %

Tabulka č. 6: Délka kól.

Jak lze vidět v tabulce č. 6, nejčastěji jsou kóla tvořena dvěma segmenty a to asi v polovině případů. Kóla tvořená jedním segmentem zaujímají asi 40 % analyzovaného textu. Tyto dvě nejpočetnější skupiny spolu tvoří více než 90 % celého korpusu.

3.3.2.3 Průměrná délka segmentů

Korpus tvoří celkem 403 segmentů, které se přibližně skládají z:

- 2 slov
- 3 slabik

číslo lekce	průměrná délka segmentu ve slovech	průměrná délka segmentu ve slabikách
7A	1,97	2,80
7B	2,26	3,03
19A	2,11	2,84
19B	1,98	2,66
celý text	2,08	2,83

Tabulka č. 7: Analýza lineárního členění – segment.

Z tabulky č. 7 je patrné, že průměrná délka segmentů jednotlivých lekcí se výrazně neliší od průměrné délky segmentů v celém korpusu. Analýze segmentů se věnuji detailněji v kapitole 3.3.3. Analýza rytmického členění, kam jsem umístil i další tabulky, které se týkají analýzy segmentů.

3.3.2.4 Průměrná délka slov

Korpus tvoří celkem 840 slov,²⁴ objevují se v něm jednoslabičná, dvojslabičná a trojslabičná slova. Průměrná délka slova v korpusu je 1,36 slabiky.

slova	absolutní četnost	relativní četnost
jednoslabičná	566	67,4 %
dvojslabičná	256	30,5 %
trojslabičná	18	2,1 %
celkem slov	840	100,0 %

Tabulka č. 8: Procentuální zastoupení slov jejich dle délky.

Tabulka č. 8 nám ukazuje, že korpus je z velké části tvořen jednoslabičnými slovy, kterých je v textu více než dvě třetiny. Další větší část textu tvoří slova dvojslabičná, kterých je v textu téměř jedna třetina. Trojslabičná slova tvoří zanedbatelná zhruba 2 % korpusu.

číslo lekce	průměrná délka slova ve slabikách
7A	1,39
7B	1,30
19A	1,37
19B	1,33
celý text	1,36

Tabulka č. 9: Průměrná délka slov.

Tabulka č. 9 nám napovídá, že průměrné délky slov v jednotlivých lekcích se od sebe nijak výrazně neliší a udává průměrnou délku slova v celém textu na 1,36 slabiky.

3.3.2.5 Shrnutí výsledků analýzy lineárního členění

Závěrem shrnu hodnoty, které jsou důležité při další analýze textu. Analyzovaný vzorek obsahuje 67 % jednoslabičných a 30% dvojslabičných slov. 90 % vět je tvořeno pouze jedním kólem. Průměrná délka segmentu jsou asi tři slabiky. Při analýze výsledků lineárního členění mého korpusu jsem nenarazil na větší odchylky od zjištěných průměrných hodnot. Lineární členění jednotlivých lekcí se tedy od sebe navzájem nijak výrazně neliší.

3.3.3 Analýza rytmického členění

V této kapitole analyzuji rytmické členění²⁵ segmentů a kól ve svém korpusu. Zjistím jejich početní zastoupení ve vzorku, představím všechny možné druhy segmentů, které se

²⁴ Viz 2.1.1 Hranice slov v čínštině s. 10

mohou v dané kategorii vyskytovat a uvedu zda se objevují či neobjevují v analyzovaném vzorku. Uvedu jejich početní a procentuální zastoupení nejen ve své kategorii, ale i v celém textu. Zjistím trendy, kterými skládání segmentů v čínském textu řídí a pokusím se tyto trendy shrnout do závěru.

Rozdělení iktových a neiktových slabik

Celkový počet slabik v korpusu je 1142 z toho je 509 slabik, asi 44 % iktových.²⁶

3.3.3.1 Analýza segmentů

počet slabik	absolutní četnost	relativní četnost
jednoslabičný	19	4,7 %
dvojslabičný	150	37,1 %
trojslabičný	136	33,7 %
čtyřslabičný	90	22,3 %
pětislabičný	9	2,2 %
celkem segmentů	404	100,0 %

Tabulka č. 10: Velikost segmentu.

V analyzovaném vzorku se vyskytují segmenty tvořené jednou až pěti slabikami. Průměrná velikost jednoho segmentu je přitom 2,8 slabiky. Z tabulky č. 10 je patrné, že největší počet segmentů se skládá z dvou až tří slabik, které spolu tvoří více než dvě třetiny celého vzorku. Dvojslabičné, trojslabičné a čtyřslabičné segmenty celkem tvoří valnou většinu, tj. asi 93,0 % analyzovaného korpusu. Jednoslabičné a pětislabičné segmenty se v korpusu vyskytují velmi zřídka a tvoří necelých 7 % celkového počtu segmentů.

segment	počet arší	absolutní četnost	relativní četnost
jednoslabičný	1	19	4,7 %
dvojslabičný	1	150	37,1 %
trojslabičný	1	75	18,6 %
	2	61	15,1 %
čtyřslabičný	1	19	4,7 %
	2	71	17,6 %
pětislabičný	2	9	2,2 %

Tabulka č. 11: Počty arší.

²⁵ Viz 2.4 Rytmičké členění s. 11

²⁶ Iktus – viz 2.4.1 Přízvučnost s. 11

V korpusu se objevují segmenty s jednou až dvěma arsemi.²⁷ Segmenty s jednou arzí jsou početnější než segmenty s dvěma arsemi. Segmenty s jednou arzí tvoří asi dvě třetiny korpusu a segmenty s dvěma iktovými slabikami tvoří jednu třetinu celého korpusu. Podle tabulky č. 11, tvoří nejpočetnější skupinu segmentů dvojslabičné segmenty s jednou arzí a to více než jednu třetinu z celku. Trojslabičné segmenty jsou téměř rovnoměrně rozděleny na segmenty s jednou a dvěma arsemi a jsou tak výjimkou v korpusu. Oproti nim se staví dvě skupiny – segmenty jednoslabičné a dvojslabičné s pouze jednou arzí a segmenty čtyřslabičné a pětislabičné, které mají převážně arse dvě. Trojslabičné segmenty tedy tvoří předěl mezi jednoiktovými a převážně dvouiktovými segmenty v korpusu.

3.3.3.2 Analýza rytmů v segmentech

V následujícím textu popíšu jednotlivé typy segmentů, které se objevují v korpusu. Pro přehlednost jsou segmenty rozděleny nejprve podle jejich délky, poté dle polohy iktu a nakonec podle rytmu.²⁸ Dále uvádím některé příklady segmentálních rytmů, které se objevují přímo v analyzovaném korpusu. Čísla v závorce u jednotlivých skupin segmentů vypovídají o počtu výskytů dané skupiny v korpusu. Výsledky analýzy jsou zaneseny do tabulek, které obsahují jak absolutní tak relativní četnost jednotlivých typů rytmických sledů v segmentech určité velikosti. Dále jsem analyzoval také polohu iktů u jednotlivých druhů segmentů.

3.3.3.3 Jednoslabičné segmenty

Jednoslabičné segmenty mohou být pouze jednoiktové.

Příklady jednoslabičných segmentů (19):

/zhù/	(7A, s. 13, kuòzhǎn, 1.)
/bù/	(7B, s. 19, tiánkòng, 5.)
/hǎo/	(7B, s. 19, huídá, 3.)
/nín/	(19B, s. 27, huídá, 2.)
/hē/	(19A, s. 22, tìhuàn, 1.)

Podle tabulky č. 10 je absolutní četnost jednoslabičných segmentů v korpusu 19, tedy 4,7 %. Toto poměrně malé číslo se dá vysvětlit tím, že se jednoslabičné segmenty běžně

²⁷ Arse – viz 2.4.1 Přízvučnost s. 11 a 2.3 Sedm stupňů prominence s. 11

²⁸ Rytmus – viz 2.4.1 Přízvučnost s. 11

navazují na segmenty jiné a vytváří spolu segmenty delší.²⁹ Z toho lze usoudit, že se jednoslabičné segmenty vyskytují v běžné řeči velmi zřídka.³⁰

3.3.3.4 Dvojslabičné segmenty

Segmenty o dvou slabikách se dělí na dva typy dle rytmu – ascendentní (vzestupné)³¹ a descendentní (sestupné).³² Mohou být pouze jednoiktové. Pokud by se nacházely dvě slabiky stejné prominence v těsném sledu uplatňuje se tzv. akronymické pravidlo³³ a rytmus takových celků je pak také akronymický. Iktus se přitom může nacházet na první i druhé slabice. Dvojslabičné segmenty s ascendentním rytmem mají iktus na druhé, koncové slabice. Dvojslabičné segmenty s rytmem descendentním mají iktus na slabice první.

Příklady dvojslabičných segmentů s iktem na první slabice:

- rytmus descendentní (45):

/fēi-chang/	(19A, s. 22, tiánkòng, 5.)
/tā-zhu/	(7A, s. 13, kuòzhǎn, 1.)
/bāng-nín/	(19A, s. 22, kuòzhǎn, 2.)
/xièxié/	(19A, s. 23, huídá, 5.)
/ní ³ -zhu/	(7B, s. 19, tiánkòng, 2.)

Příklady dvojslabičných segmentů s iktem na druhé slabice:

- rytmus ascendentní (105):

/zhei-cài/	(19B, s. 25, kuòzhǎn)
/fángjiān/	(7A, s. 13, kuòzhǎn, 2.)
/hen-jìn/	(7B, s. 19, tiánkòng, 8.)
/dajiā/	(19B, s. 26, tiánkòng, 4.)
/wo-zhu ⁴ /	(7A, s. 14, tìhuàn, 1.)

²⁹ ŠVARNÝ 1998: s. 32

³⁰ ŠVARNÝ, UHER 2014: s. 13, 135

³¹ Viz 2.4.2 Vzestupný rytmus s. 12

³² Viz 2.4.3 Sestupný rytmus s. 12

³³ Viz 2.4.4 Akronymický rytmus s. 12

typ rytmického sledu	absolutní četnost	relativní četnost
ascendentní	105	70,0 %
descendentní	45	30,0 %
celkem sledů	150	100,0 %

Tabulka č. 12: Dvojslabičné segmenty.

Procentuální zastoupení ascendentních a descendentních rytmických sledů mezi dvojslabičnými segmenty v korpusu ukazuje tabulka č. 12. Z ní lze vyčíst převahu ascendentních rytmů. Dvojslabičné segmenty s rytmickým sledem ascendentním celkem tvoří více než dvě třetiny dvojslabičných segmentů a výrazně tak převažují nad segmenty descendentními.

3.3.3.5 Trojslabičné segmenty

Trojslabičné segmenty mohou být jednoiktové, nebo dvouiktové. Jednoiktové se dále podle rytmu dělí na ascendentní a descendentní, zatímco dvouiktové segmenty jsou pouze akronymické. Iktus se u trojslabičných segmentů může nacházet pouze na první, pouze na druhé, pouze na třetí, nebo zároveň na první a třetí slabice. Možné kombinace jsou tedy celkem čtyři a ve zkoumaném vzorku se všechny nacházejí. K jednoiktovým sledům se dále mohou pojit předklonky a příklonky,³⁴ Dále uvádím některé příklady možných variant trojslabičných rytmických sledů.

Příklady trojslabičných segmentů s iktem na první slabice:

- rytmus descendentní (22):

/méi-shénme/	(19A s. 22, tìhuàn, 2.)
/shūfu-ma/	(7B, s. 19, tiánkòng, 3.)
/zuò-shen ₂ me/	(19A s. 21, kuòzhǎn, 2.)
/hē-shen ₂ me/	(19A s. 22, tìhuàn, 1.)

Příklady trojslabičných segmentů s iktem na druhé slabice:

- rytmus descendentní s předklonkou (23):

/tian-máfan/	(19A s. 22, tiánkòng, 1.)
/hen-shūfu/	(7B, s. 19, tiánkòng, 1.)

³⁴ Předklonky a příklonky – viz 2.4.1 Prízvučnost s. 11

/zhēn-piàoliang/ (19A s. 21, kuòzhǎn, 1.)
 /méi-guānxi/ (19A s. 22, tìhuàn, 2.)
 /bié-kèqi/ (19A s. 22, tìhuàn, 2.)

- rytmus ascendentní s příklonkou (22):

/hē-chá-ba/ (19A s. 22, tìhuàn, 1.)
 /guòjiǎng-le/ (19A s. 22, tiánkòng, 9.)
 /bú-yòng-le/ (19A s. 22, tiánkòng, 5.)
 /chī-fàn-ba/ (19B s. 23, tiánkòng, 2.)
 /lai-wánr-a/ (7B, s. 19, huídá, 3.)

Příklady trojslabičných segmentů s iktem na třetí slabice:

- rytmus ascendentní (5):

/you-diànhuà/ (7B, s. 17, kuòzhǎn, 2.)
 /li-xuéxiào/ (7B, s. 19, tiánkòng, 8.)

Příklady trojslabičných segmentů s iktem na první a třetí slabice:

- rytmus akronymický (61):

/yì-ōuyuán/ (7A, s. 12 tiánkòng, 2.)
 /sìyāoqī/ (7A, s. 14, tìhuàn, 2.)
 /jǐ-hao-lou²/ (7A, s. 15, tiánkòng, 3.)
 /ní³-zhu-nǎr/ (7A, s. 14, tìhuàn, 1.)
 /chàbuduō/ (7A, s. 15, tiánkòng, 2.)
 /yì-ōuyuán/ (7A, s. 15, huídá, 4.)

typ rytmického sledu	absolutní četnost	relativní četnost
jednoiktový ascendentní	27	19,85 %
jednoiktový descendentní	48	35,29 %
dvouiktový akronymický	61	44,85 %
celkem sledů	136	100,00 %

Tabulka č. 13: Trojslabičné segmenty.

Procentuální zastoupení jednotlivých kategorií rytmických sledů trojslabičných segmentů v korpusu nalezneme v tabulce č. 13. Ta nám ukazuje více či méně rovnoměrné

zastoupení všech sledů v těchto segmentech. Nejpočetnější skupinou jsou segmenty jednoiktové descendentní, které tvoří asi třetinu trojslabičných segmentů ve vzorku. Jednoiktové segmenty přitom tvoří více než polovinu zkoumaných trojslabičných segmentů, zbytek tvoří segmenty se dvěma iktovými slabikami. Co se týče nejprominentnějších slabik v segmentu, můžeme opět sledovat téměř rovnoměrné zastoupení: nejiktovější je slabika první ve 47 případech, slabika druhá ve 48 případech a slabika třetí ve 41 případě.

3.3.3.6 Čtyřslabičné segmenty

Segmenty čtyřslabičné se stejně jako trojslabičné dělí na jednoiktové a dvouiktové. Čtyřslabičné segmenty s jednou arzí mohou být ascendentní, descendentní a ascendentně descendentní. Segmenty se dvěma arsemi mohou být akronymické a kombinace dvou descendentních. Iktus se může objevovat vždy samostatně na každé ze slabik a nebo v páru na první a třetí, první a čtvrté či druhé a čtvrté slabice.

Příklady čtyřslabičných segmentů s iktem na první slabice:

- jednoiktové descendentní (3):

/zuò-shen₂me-ma/ (19A, s. 21, kuòzhǎn, 2.)

Příklady čtyřslabičných segmentů s iktem na druhé slabice:

- jednoiktové descendentní s předklonkou (6):

/he-hóngjiǔ-ba/ (19A, s. 22, tìhuàn, 1.)

/he-báijiǔ-ba/ (tamtéž)

/tian-máfan-le/ (tamtéž)

/zuo-shénme-ma/ (19A, s. 22, tiánkòng, 7.)

/zhen-piàoliang-a/ (19A, s. 21, kuòzhǎn, 1.)

Příklady čtyřslabičných segmentů s iktem na třetí slabice:

- jednoiktové ascendentní s příklonkou (2):

/he-kāfēi-ba/ (19A, s. 22, tìhuàn, 1.)

/he-píjiǔ-ba/ (tamtéž)

/fángjiānli-you/ (7B, s. 17, kuòzhǎn, 2.)

- jednoiktové ascendentní a descendentní (2):

/nin-zhēn-piàoliang/ (19A, s. 21, kuòzhǎn, 1.)

/haoxiàng-xián-le/ (19B, s. 28, fānyì, 1.)

Příklady čtyřslabičných segmentů s iktem na čtvrté slabice:

- dvouiktové ascendentní (2):

/wo-zhu⁴-sùshè/ (7A, s. 14, tìhuàn, 1.)

/wo-zhu⁴-xuéxiào/ (tamtéž)

Příklady čtyřslabičných segmentů s iktem na první a třetí slabice:

- dvouiktový descendentní a descendentní (36):

/nín-zuo-shénme/ (19A, s. 21, kuòzhǎn, 2.)

/xuéxiào-wàibianr/ (7A, s. 14, tìhuàn, 1.)

/wo³-zhu-èr-ceng₂/ (7B, s. 18, tìhuàn)

/ni³-zhu-jǐ-ceng₂/ (tamtéž)

/wo³-zhu-sì-ceng/ (tamtéž)

- dvouiktový akronymický s příklonkou (2):

/sìyāoqī-hao₄/ (7A, s. 15, huídá, 3.)

/pútaojiǔ-ba/ (19A, s. 21, tìhuàn, 1.)

Příklady čtyřslabičných segmentů s iktem na první a čtvrté slabice:

- dvouiktový akronymický (13):

/sānshi-kèlǎng/ (7A, s. 16, fānyì, A 5.)

/sìshi-kèlǎng/ (7A, s. 14, tìhuàn, 3.)

/xuésheng-sùshè/ (7A, s. 13, kuòzhǎn, 1.)

/xuéxiào-fùjìn/ (7A, s. 14, tìhuàn, 1.)

/hai²shi-kělē/ (19A, s. 22, tiánkòng, 4.)

Příklady čtyřslabičných segmentů s iktem na druhé a čtvrté slabice:

- dvouiktový akronymický s předklonkou (6):

typ rytmického sledu	absolutní četnost	relativní četnost
jednoiktový ascendentní	2	2,2 %
jednoiktový descendentní	12	13,3 %
jednoiktový ascendentní + descendentní	7	7,8 %
dvouiktový akronymický	32	35,6 %
dvouiktový descendentní + descendentní	35	38,9 %
dvouiktový ascendentní	2	2,2 %
celkem	90	100,0 %

Tabulka č. 14: Čtyřslabičné segmenty.

Velmi komplikované členění rytmických sledů v čtyřslabičných segmentech zaznamenává tabulka č. 14. Největší zastoupení v čtyřslabičných segmentech má dvouiktový segment s kombinací dvou descendentních rytmů a tvoří více než třetinu čtyřslabičných segmentů. Za zmínku také stojí sled dvouiktový akronymický, který tvoří jednu čtvrtinu všech čtyřslabičných segmentů ve zkoumaném vzorku. Procentuální zastoupení ostatních čtyřslabičných sledů je téměř rovnoměrné, jejich relativní četnost se přitom pohybuje kolem 10 %. Z tabulky č. 13 lze také vyčíst poměr jednoiktových a dvouiktových segmentů. U čtyřslabičných segmentů začínají převažovat dvouiktové segmenty, kterých je tři čtvrtiny v našem vzorku, nad segmenty jednoslabičnými, kterých je zde pouze jedna čtvrtina.

poloha iktu	absolutní četnost	relativní četnost
první slabika	64	71,1 %
druhá slabika	20	22,2 %
třetí slabika	42	46,7 %
čtvrtá slabika	35	38,9 %
segmentů celkem	90	

Tabulka č. 15: Poloha iktu u čtyřslabičných segmentů.

Co se týče poloh iktu u čtyřslabičných segmentů, ten blíže popisuje tabulka č. 15. Vyčteme z ní, že iktus čtyřslabičných segmentů se nejčastěji vyskytuje na první slabice a to ve více než dvou třetinách případů. Je to hlavně díky tomu, že iktus na první slabice obsahují dvě nejpočetnější skupiny čtyřslabičných segmentů (dvouiktový akronymický a dvouiktový descendentní + descendentní).

3.3.3.7 Pětislabičné segmenty

Tyto segmenty mohou být jednoiktové, dvouiktové a trojiktové. V korpusu se nicméně objevují pouze segmenty dvouiktové a to konkrétně dvouiktový akronymický a dvouiktový sled dvou descendentních rytmi. V obou případech je iktus na první a čtvrté slabice.

Příklady pětislabičných segmentů s iktem na první a čtvrté slabice:

- dvouiktový akronymický s příklonkou (6):

/xuésheng-sùshè-ma/ (7B, s. 17, kuòzhǎn,1.)

- dvouiktový descendentní a descendentní (3):

/ni³men-he-**bái**jìu/ (19B, s. 28, fānyì, 8.)

/ni³men-he-bái jìu/ (19B, s. 27, huídá,6.)

typ rytmického sledu	absolutní četnost	relativní četnost
dvouiktový akronymický	6	66,7 %
dvouiktový descendentní + descendentní	3	33,3 %
celkem	9	100,0 %

Tabulka č. 16: Pětislabičné segmenty.

Velká část (dvě třetiny) pětislabičných segmentů v korpusu je tvořena čtyřslabičným segmentem, ke kterému se připojila jednoslabičná příklonka v tomto případě tázací přípona, ma. Vzhledem k malému počtu pětislabičných segmentů (9), věřím, že jakákoliv detailní analýza nedokáže přinést relevantní závěry.

typ rytmického sledu	absolutní četnost	relativní četnost
jednoiktový jednoslabičný segment	19	4,7 %
jednoiktový descendentní	102	25,2 %
jednoiktový ascendentní	136	33,7 %
jednoiktový ascendentní + descendentní	10	2,5 %
dvouiktový akronymický	99	24,5 %
dvouiktový descendentní + descendentní	38	9,4 %
celkem segmentů	404	100,00 %

Tabulka č. 17: Celkové zastoupení rytmických sledů ve vzorku

Zastoupení jednotlivých typů rytmických sledů ve zkoumaném textu podrobně znázorňuje tabulka č. 17. Z ní vyčteme, že nejčastěji jsou ve vzorku zastoupeny tři druhy

rytmů: jednoiktový ascendentní, jednoiktový descendentní a dvouiktový akronymický. Tyto tři nejčastější typy rytmických sledů společně zaujímají téměř 85 % analyzovaného textu.

3.3.3.8 Vnitřní složení kól

V této části se zabývám vnitřním uspořádáním rytmů v kólech. Odděleně jsem zkoumal vnitřní uspořádání jednosegmentálních a dvousegmentálních kól a trojsegmentálních kól. Kóla s jednoslabičnými segmenty nejsou nositeli rytmu a jsou proto z analýzy vyřazeny. Takto bylo vyřazeno celkem devět jednosegmentálních (10 %), šest dvousegmentálních (5 %) a dvě trojsegmentální (9,5 %) kóla. Ze stejného důvodu jsou zanedbány i proklitika a neklitika neboli předklonky a příklonky.

Dále uvádím příklady jednotlivých realizací rytmů uvnitř kól. V závorce je uvedena aboslutní četnost daného rytmu či sledu rytmů v korpusu.

ascendentní (20):

/sùshè/	(7A, s. 14, tìhuàn, 1.)
/huānyíng/	(19A, s. 24, fānyì, 11.)
/wo-zhu ⁴ -sùshè/	(7A, s. 14, tìhuàn, 1.)

descendentní (31):

/tài-bàng-le/	(19B, s. 27, huídá, 4.)
/piàoliang/	(19A, s. 21, kuòzhǎn, 1.)
/duōshao/	(7A, s. 13, kuòzhǎn, 2.)

akronymický (36):

/hěn-hao-chī/	(19B, s. 28, fānyì, 5.)
/zhù-sùshè/	(7A, s. 13, kuòzhǎn, 1.)
/ni ³ -zhu-nǎr/	(7A, s. 14, tìhuàn, 1.)

ascendentní + akronymický (41):

/wo-zhu ⁴ xuésheng-sùshè/	(tamtéž)
/ni-zhu ⁴ jǐ-hao-lou ² /	(7A, s. 16, fānyì, A 1.)
/yì-tiān duōshao-qian ² /	(7A, s. 14, tìhuàn, 3.)

descendentní + descendentní (23):

/wǒ-zhu shí-ceng/	(7B, s. 18, tìhuàn)
/zhù-d hen-shūfu/	(7B, s. 19, tiánkòng, 1.)
/zhù-d shūfu-ma/	(7B, s. 19, tiánkòng, 3.)

ascendentní + ascendentní (13):

/you-kong ⁴ lai-wánr-a/	(7B, s. 19, tiánkòng, 4.)
/li-xuéxiào hen-jìn/	(7B, s. 19, tiánkòng, 8.)
/nin-jiā zhēn-piàoliang/	(19A, s. 21, kuòzhǎn, 1.)

ascendentní + descendentní (11):

/gei-nín tian-máfan le/	(19A, s. 24, fānyì, 10)
/hǎoxiàng xián-le/	(19B, s. 25, kuòzhǎn)
/nin-jiā zhēn-piàoliang/	(19A, s. 21, kuòzhǎn, 1.)

akronymický + descendentní (11):

/wo ³ -neng-bāng-nin zuò-shen ₂ me-ma/	(19A, s. 21, kuòzhǎn, 2.)
/wo ³ men-xiān-lai bái ₃ jiu-ba/	(19B, s. 26, tiánkòng, 1.)

descendentní + akronymický (9):

/tā-zhu xuésheng-sùshè/	(7A, s. 13, kuòzhǎn, 1.)
/ni ³ -zhu xuésheng-sùshè-ma/	(7B, s. 19, tiánkòng, 2.)
/wo ³ -zhu xuéxiào-wàibianr/	(7B, s. 19, tiánkòng, 5.)

akronymický + akronymický (7):

/chàbuduō yì -ōuyuán/	(7A, s. 15, tiánkòng, 2.)
/chàbuduō yì-ōuyuán/	(7A, s. 15, huídá, 4.)
/ni ³ men-he-bái ₃ jiu hai ² shi-pí ₃ jiu/	(19B, s. 26, tiánkòng, 3.)

akronymický + ascendentní (4):

/duōshao-hao ⁴ fángjiān/	(7A, s. 16, fānyì, B 5.)
/ni ³ men-lái wo-jiā/	(19A, s. 22, tiánkòng, 8.)

descendentní + ascendentní (3):

/wèidao hao-jíle/ (19B, s. 26, tiánkòng, 10.)

/qing-guòlai chī-fàn-ba/ (19B, s. 26, tiánkòng, 6.)

ascendentní + akronymický + ascendentní (7):

/ni-zhu⁴ duōshao-hao⁴ fángjiān/ (7A, s. 14, tìhuàn, 2.)

/wo-zhu⁴ sìyāo**qī** fángjiān/ (7A, s. 14, tìhuàn, 2.)

descendentní + descendentní + ascendentní (3):

/wo³men **fēi**chang gāoxìng/ (19A, s. 22, tiánkòng, 8.)

ascendentní + ascendentní + akronymický (2):

/wo-juéde bu-xián ye³-bu-dàn/ (19B, s. 26, tiánkòng, 7.)

descendentní + ascendentní + descendentní (2):

/zhei-cài hǎoxiàng xián-le/ (19B, s. 25, kuòzhǎn)

rytmický sled	absolutní četnost	relativní četnost
jednoiktový ascendentní	20	23,0 %
jednoiktový descendentní	31	35,6 %
akronymický	36	41,4 %
celkem jednosegmentálních kól	87	100,0 %

Tabulka č. 18: Vnitřní organizace jednosegmentálních kól.

Jak ukazuje tabulka č. 18, jednosegmentální kóla jsou převážně tvořena třemi nejpočetnějšími segmenty v celém korpusu, viz tabulka č. 16 jednoiktový ascendentní, jednoiktový descendentní a akronymický. Nejpočetnější jsou přitom kóla s rytmickým sledem dvouiktovým akronymickým, která tvoří více než dvě pětiny všech jednosegmentálních kól korpusu.

rytmický sled	absolutní četnost	relativní četnost
ascendentní + akronymický	41	33,6 %
descendentní + descendentní	23	18,9 %
ascendentní + ascendentní	13	10,7 %
ascendentní + descendentní	11	9,0 %
akronymický + descendentní	11	9,0 %
descendentní + akronymický	9	7,4 %
akronymický + akronymický	7	5,7 %
akronymický + ascendentní	4	3,3 %
descendentní + ascendentní	3	2,5 %
celkem	122	100 %

Tabulka č. 19: Vnitřní organizace dvousegmentálních kól.

U kól dvousegmentálních, jejichž četnost ukazuje detailně tabulka č. 19, dochází ke kombinaci dvou z výše zmíněných tří rytmických sledů. Nejpočetnější kombinace, která tvoří téměř jednu třetinu těchto sledů v dvousegmentálních kólech mého korpusu je kombinace sledu jednoiktového ascendentního a dvouiktového akronymického segmentu. Druhou nejpočetnější skupinou je kombinace dvou jednoiktových descendentních segmentů, která tvoří zhruba jednu pětinu dvousegmentálních kól.

rytmický sled	absolutní četnost	relativní četnost
ascendentní + akronymický + ascendentní	7	36,8 %
descendentní + ascendentní + akronymický	5	26,3 %
descendentní + descendentní + ascendentní	3	15,8 %
ascendentní + ascendentní + akronymický	2	10,5 %
descendentní + ascendentní + descendentní	2	10,5 %
celkem	19	100,0 %

Tabulka č. 20: Vnitřní organizace trojsegmentálních kól.

Typy rytmických sledů trojsegmentálních kól se v korpusu objevují převážně dva – ascendentní, akronymický a ascendentní a descendentní, ascendentní a akronymický. Tyto dva typy rytmických sledů spolu tvoří téměř dvě třetiny trojsegmentálních kól.

3.3.3.9 Uspořádání segmentů v kólu

V této kapitole se zaměřuji na pozici různých typů rytmických sledů v kólu. Podle vzoru O. Švarného jsem rozdělil kólon na tři části (konec, nebo střed a začátek) a poté zjistil typy rytmických sledů v daných částech. Pokud byl kólon tvořen pouze jedním segmentem, chápu

jsem jeho pozici jako koncovou.³⁵ Výsledky jsem následně zanesl do tabulky, viz tabulka č. 17.

typ rytmického sledu	pozice na začátku nebo uvnitř kóla		pozice na konci kóla	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
descendentní	50	32,40 %	73	67,60 %
ascendentní	83	64,20 %	51	35,80 %
akronymický	21	14,90 %	105	85,10 %

Tabulka č. 21: Pozice sledu v kólu.

Tabulka č. 21 nám ukazuje pozice jednotlivých rytmických sledů v kólech. Jednoiktové descendentní rytmy se v korpusu objevují převážně na konci kóla a méně potom na jeho začátku nebo středu a to v poměru 2 : 1. Ve stejném poměru potom převažují rytmy jednoiktové ascendentní v pozici na začátku nebo uvnitř kóla. Dvouiktové akronymické rytmy se ve velké většině (85 %) objevují v pozici na konci kóla.

typ rytmického sledu	pozice na začátku nebo uvnitř kóla		pozice na konci kóla	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
descendentní	50	32,5%	73	31,9%
ascendentní	83	53,9%	51	22,3%
akronymický	21	13,6%	105	45,9%
celkem	154	100,0%	229	100,0%

Tabulka č. 22: Poměr rytmických sledů dle pozice v kólu.

Z tabulky č. 22 lze vyčíst poměrné zastoupení rytmických sledů v pozici na začátku či uvnitř kóla a v pozici na konci kóla. Na začátku a uvnitř kól převažují rytmy ascendentní a to ve více než polovině případů. V pozici na konci kól převažují rytmy akronymické, které tvoří téměř polovinu rytmických sledů na konci kól.

³⁵ ŠVARNÝ 1998: s. 33

4 Závěr

Na základě audionahrávek čtyř lekcí z *Učebnice čínské konverzace* jsem zapsal pomocí čínské transkripce pinyin. Takto přepsaný text jsem doplnil prozodickým značením O. Švarného. Takto mi vznikl korpus, který se skládá celkem z 207 vět, 237 kól, 403 segmentů, 837 slov a 1142 slabik. Z celkového počtu slabik je 509, tedy přibližně 44 % iktových. Průměrná délka segmentu v korpusu je 2,83 slabiky. Věta má průměrnou délku přibližně 1 kólon, 2 segmenty, 4 slova a 5,5 slabiky. Kólon má průměrnou délku asi 1,7 segmentu 3,5 slova a 5 slabik. Korpus jsem dále foneticky analyzoval.

Analýza kól ukázala, že průměrná velikost kóla v korpusu je 1,7 segmentu a přibližně 5 slabik. Dvousegmentální kóla tvoří asi 50 % a lehce početně převažují nad kóly jednosegmentálními, která tvoří 40 % kól v korpusu. Co se týče rytmických sledů, tak jednosegmentální kóla ve vzorku jsou z 41 % akronymická, 23 % ascendentní a z 16 % descendentní. Dvousegmentální kóla mají bohatší rytmickou strukturu – na začátku kól převažují segmenty s rytmem ascendentním (54 %) a rytmem descendentním (32 %). Na konci kól pak převažují segmenty s rytmem akronymickým (45 %) a rytmem akronymickým (29 %).

Segmenty převažují dvojslabičné a trojslabičné, ty dohromady tvoří více než 70 % všech analyzovaných segmentů. Korpus se skládá pouze z jednoiktových a dvouiktových segmentů. Segmenty s jednou arzí, které tvoří 67 % vzorku, převažují nad segmenty s arsemi dvěma. Jednoiktové segmenty jsou z 80 % dvojslabičné a trojslabičné. Dvouiktové přitom z 92 % trojslabičné a čtyřslabičné. Nejpočetnější segmenty jsou jednoiktové dvojslabičné, které tvoří 37 %, druhé nejpočetnější jsou jednoiktové trojslabičné (přibližně 19 %), dvouiktové čtyřslabičné (asi 18 %) a dvouiktové trojslabičné, které tvoří 15 % mého korpusu. Co se týče rytmu descendentní, ascendentní i akronymický mají v korpusu asi třetinové zastoupení.

Tři základní typy rytmů (vzestupný, sestupný a akronymický) se v textu vyskytují stejným poměrem. Vzestupné se vyskytují nejčastěji na začátku kól, descendentní a akronymické se vyskytují spíše na jejich konci. Jednosegmentální kóla jsou nejčastěji akronymická a dvousegmentální kóla nejčastěji kombinují sled ascendentní a akronymický. Nejčastěji přitom vyskytují segmenty dvou- a trojslabičné.

5 Resumé

This bachelor thesis conducts phonetical analysis of audio recording in Chinese language. Corpus is created from this recording and is prosodically transcribed and translated. This transcribed text is analyzed in purpose of finding basic characteristics and tendencies of Chinese spoken language. Text is later divided into smaller parts in purpose of finding their absolute and relative representation. Next rhythmical patterns in Chinese sentence are studied.

Objective of the research was to create a corpus, analyze it and find out most common rhythmical patterns which can be applied generally to Chinese language.

Key words: phonetical analysis, ictus, rhythm, prominence, sentence structuring, colon, segment

6 Seznam pramenů a použitých zdrojů

6.1 Knižní zdroje

KANE, Daniel. *Knižka o čínštině*. Czech edition. DesertRose s.r.o., Mirošovice, 2009. 208 s. ISBN 978-80-903296-14

ONDRÁČKOVÁ, Jana. O mluvním rytmu v češtině. In: *Slovo a slovesnost*. 1954 roč. 15 , č. 4, s. 145-157. ISSN 0037-7031

SEHNAL, David. Čínské znakové písmo, jeho povaha a vývoj. In: Černá, Zlata – Lomová, Olga eds. *Z myšlenek a představ Žluté země*. Brno: Moravské zemské muzeum, 2002. CD-ROM

ŠVARNÝ, Oldřich a UHER, David. *Prozodická gramatika čínštiny*. 1. vyd. Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc, 2014. 163 s. ISBN 978-80-244-4205-1.

ŠVARNÝ, Oldřich. *Hovorová čínština v příkladech III*. 1. vyd. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. ISBN 80-7060-819-4

TŘÍSKOVÁ, Hana. *Segmentální struktura čínské slabiky*. Univerzita Karlova v Praze, Praha, 2012. 440 str. ISBN 978-80-246-2181-4

UHER, David; LIU, Xuemin; VYKOUKAL; Jakub. *Učebnice čínské konverzace*. Leda, Voznice, 2007. 224 str. ISBN 978-80-7335-109-0

6.2 Internetové zdroje

TŘÍSKOVÁ, Hana. Prozodická transkripce čínštiny O. Švarného: čtyři historické verze [online]. *Nový Orient*. 2011, roč. 66, č. 4, s. 45-50. ISSN 0029-5302. [cit. 17. 4. 2015].

Dostupné z:

http://orient.avcr.cz/miranda2/export/sitesavcr/data.avcr.cz/humansci/orient/kontakty/pracovnici/publikace/Triskova/Svarnx_NO_2011_No4.pdf